

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

20 Vtrùm heredes vsurarij teneatur in solidum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

etiā si neque res extet, neque ex ea factus sis locupletior. si verò nesciisti, solum teneberis quatenus extat, vel ex ea factus es locupletior, ut patet ex L. Quod autem. 6. 7. Quæ in fraudem creditorum. Quod si titulo oneroso accepisti; si quidem sciisti illum sic reddi impotentem (ut si venderet domum vel agrum, ut infumat in coniunia, in ludum) cogēris reddere non restituto pretio, nisi quatenus inde aliquid extat in bonis debitoris, ut patet L. 7. 8. & vltima. 7. Quæ in fraudem creditorum. Si verò nesciisti, non datur actio creditoribus ad rescindendum, ut expressè habetur d. L. Quod autem. 6. d. tit. vbi dicitur: *Si quid in fraudem creditorum factum sit, si tamen is qui cepit, ignoravit, cessare videntur verba edicti.*

170 Notandum est, hanc actionem concedi creditoribus solum per vnum annum, qui computandus est ab eo die, quo primū sciuerunt alienationem esse factam; ut patet ex Iuribus citatis.

Si induxi-
sti eum.
Secundò, Si verò illum induxisti ad donandum vel alienandum, putans eum per hoc fore impotentem, teneris ad restitutionem, si hæc impotentia sit causa non soluendi. Ratio est, quia quæ causam damni dat, damnum dedisse videtur. Si tamen hæc impotentia non sit causa cur non soluat, non teneris; ut si ipse ea esset industria, ut facile possit tantumdem lucrifacere: tunc enim non impotentia, sed negligentia esset causa non soluendi. quo euentu potes licitè ab illo petere donationem vel condonationem. Pari modo si iam antè statuerat non soluere: (ut fit in multis occultis vsurariis) tunc enim etsi tua inductione fiat impotens, tamen non teneris ad restitutionem; quia hæc inopia non est causa non soluendi, sed propositum illud prauum. confirmatur, quia creditores nihil à talibus expectant: vnde non censent sibi fieri iniuriam, si quis à talibus aliquid sibi donari vel condonari petat.

171 Notandum tamen est, eum, qui induxit alium ad donandum, aduertens eum sic reddi impotentem solutionis, ita ut industriā non possit supplere, debere esse paratum ad restituendum, quancumque viderit illum cupere soluere suis creditoribus, & per impotentiam (cuius ipse sua inductione est causa) impediri. Ratio est, quia in eo casu ipse est causa non soluendi, cum sit causa impotentiae, propter quam debitor non soluit. Idem dicendum, si creditores putentur bona illius publica auctoritate occupaturi: quia tunc esset causa, cur creditores minus in bonis eius inuenirent.

172 Dico Tertio, Si vsurarius vel alius debitor non est soluendo, nihil potest ab eo accipi per vltimam voluntatem, ut per testamentum, codicillum, fideicommissum, vel donationem causa mortis; sed totum in conscientiae foro restituendum creditoribus. colligitur ex d. L. Quod autem. 9. 9. Quæ in fraudem creditorum. & L. vlt. 9. Etli. C. de Iure deliberandi. Ratio est, quia nemo post mortem suam habet potestatem lucrandi & compensandi creditoribus, si quid ex bonis ipsius, quod creditoribus dandum erat, in alios collatum fuerit. ergo par non est, ut de rebus suis possit pro eo tempore cum damno creditorum disponere, confirmatur; quia ideo potest res suas

alienare dum viuit, quia quamdiu viuit, manet ipsius persona obligata, quæ adhuc lucrari potest: ergo cum post mortem non possit ipsius persona manere obligata, aut aliquid lucrari vnde soluatur creditoribus; non potest etiam in illud tempus aliquid in fraudem creditorum alienare.

DVBITATIO XX.

Vtrum heredes vsurarij teneantur in solidum.

173 Auarrus cap. 17. num. 278. sentire videtur, singulos heredes in solidum teneri. ait enim: *Si quis heredum non habeat vnde restituat, alius ad id pro sua hereditatis parte, quantum feret, obligabitur.* Probat per cap. Tua nos. 9. de vsuris, vbi dicitur, *Quod filij ad restituendas vsuras ea sunt districtione cogendi, qua parentes sui, si viderent, cogentur.* Idem censet de donatario & legatario, deficientibus heredibus. Eandem tenet Glossa in illud caput. Sed contraria est verior, pro qua

Dico Primò, Si res aliqua in specie extet apud vsurarium, quam nomine vsurarium acceptam esse constat, ea, ad quemcumque heredem deuenierit, est restituenda. Patet ex dictis; quia est alienata, secus est de iis, quæ pecunia vsuraria sunt coempta; nam horum dominium est penes vsurarium, ut dictum est supra dub. 18.

Dico Secundò, Heredes non tenentur in solidum, nec alter pro altero; sed singuli tantummodò pro sua parte iuxta vires hereditatis. Ita Caietanus tom. 2. opusc. 8. quod est de vsura. q. 5. Siluest. Usura. 6. q. 10. Contr. lib. 3. variar. cap. 3. Sotus lib. 6. q. 1. art. 4. Medina q. 4. de vsuris. §. Ad quintum principale. Ratio est, quia in successione hereditatis sicut bona defuncti diuiduntur in heredes, ita etiam eius obligationes personales & debita. Rationi enim consentaneum est, ut qui tantummodò ex parte commodum percipit, onus quoque ex parte dumtaxat sentiat. Dico personales, quia si aliquid obligatione reali sit obstrictum, illud in totum conueniri potest.

Ad cap. Tua nos, Respondeo, Ibi tantum significari, totam obligationem restituendi transire ad heredes simul iunctos; ita tamen ut singuli non teneantur, nisi ex parte.

Dico Tertio, Etiam si omnes heredes deficiant, tamen legatarij & donatarij non tenentur ad restitutionem, si illa, quæ heredibus relicta sunt, sufficiunt ad soluenda debita, & ad portionem heredibus Iure debitam. Ita docet Ioannes Medina supra. Probat, quia onera debitorum testatoris non transeunt ad legatarios, sed ad heredes: hoc enim ratio hereditatis includit, heres enim dicitur, qui succedit in vniuersum ius defuncti. L. Hereditas. 63. 7. de regulis Iuris; ac proinde etiam in onera eiusdem, substituitur enim in locum defuncti.

Aduerte tamen, si bona heredibus titulo hereditatis cum oneribus defuncti relicta, non sufficiunt ut ipsi solutis debitis habeant suam legitimam, vel quartam Iure debitam; tunc legatarios & donatarios, quibus aliquid causa mortis donatum est, teneri contribuere, seruata pro-

Falcidiam portione, vt solutis debitis legitimam vel quartam
decrabant. illam, quæ Falcidia dicitur, obtineant; vt patet ex
dictis cap. 19. dub. 7.

DUBITATIO XXI.

*Quam ex cooperantibus ad vsuras te-
neantur ad restitutionem.*

178
*Qui agunt
partes vsu-
rarij, tene-
ntur.*

Respondeo & Dico Primò, Omnes eos tene-
ri, qui agunt partes vsurarij, & sunt causa
efficax cur vsuræ soluantur, vel solutæ non repe-
tantur. Tales sunt Primò, Qui persuadent alicui
vt fiat vsurarius & vsuras exigat; vt rectè Nauarr.
cap. 17. nu. 263. & Sotus l. 6. q. 1. art. 4. sub finem.
sicut qui suadet alteri vt fiat fur, tenetur de dam-
no inde secuto; nisi fortè putauerit, mutuatariis,
qui aliter mutuum obtinere nequeunt, id gratum
fore. tunc enim quodammodò illorum partes
agit, ipsisque tacite consentientibus & ratum ha-
bentibus, suadet.

179
*Excommu-
nicantur
Iudices.*

Secundò, Omnes Iudices, qui statuto vel sen-
tentia compellunt soluere vsuras, vel decernunt
vt solutæ non repetantur, tenentur in solidum iis,
quæ eas ob hanc causam soluunt, vel solutas non
audent repetere. sunt etiã hi ipso facto excom-
municati, vt patet Clementina vnica, de vsu-
ris. Secus est, si vsurarios solum in Republ.
permittant, ad maiora incommoda vitanda,
nullum eis auxilium præbentes: tunc enim non
censerentur vsurarum causa: nisi fortè ingentes
summas pro licentia fœnerandi exigant, vnde
fiat vt ipsi vsuras augeant, & pauperes magis ex-
hauriant.

*Pretium
pro licentia
fœneris.*

*Abusus
insignis.*

Sicut in quibusdam sit locis, vbi tanta pensio
vsurariis imponitur, vt penè tertiam partem lu-
cri soluere cogantur. Vnde augent vsuras, & exi-
gunt à mutuatariis circiter 33. in centum per an-
num; id est tres quadrantes in libram Flandricam
per hebdomadam; cum pro se, remissa illa pen-
sione, sint contenti 21. in centum, & duobus qua-
drantibus in libram per hebdomadam. Tenentur
tamen solum secundo loco, nempe in defectum
vsurariorum, quando fuerunt causa.

*Denegatio
actionis.*

Petes, Vtrum Iudices possint denegare actio-
nem repetere volentibus vsuras. Videntur non
posse; quia d. Clement. vnica de vsuris, excom-
municat omnes Iudices qui impediunt vsurarum
repetitionem. at denegare actionem ad repeten-
dum, est impedire repetitionem: ergo. Deinde,
quia Iudices tenentur ex officio administrare ius-
titiam ius habentibus: isti autem habent ius re-
petendi.

Resp. Per se loquendo Iudices non posse actio-
nem illam reicere, sed teneri admittere. Etsi
enim Clement. illa non videatur loqui de simpli-
ci actionis denegatione; solum enim prohibet
hos actus: 1. Facere, scribere, dictare statuta, vt
soluantur vsuræ. 2. Liberè & scienter iudicare vt
solutæ cum repetuntur, non restituantur. 3. Hu-
iusmodi statuta iam edita ex libris communita-
tum non delere. 4. Talia statuta, vel consuetudi-
nes parem vim habentes obseruare; & hæc om-
nia cum præsumptione. Vbi manifestum est, non
contineri simplicem actionis denegationem. Ta-
men secunda ratio allata satis probat, Iudices or-
dinarie id non posse.

Dico, Ordinarie; quia si alicubi putaretur ne-
cessarium, vel valde expediens bono publico, vt
vsuræ permittantur, eò quod non suppetat alia ra-
tio minore incommodo, pauperibus, mechani-
cis, & aliis indigentibus succurrendi; & vsurarij
nollent mutuarè, si talis actio concedatur, tunc
posset Princeps supremus permittere, & etiam
statuere, vt Iudices inferiores actionem deneg-
ent. Sic enim denegatur actio in multis aliis
causis, vbi tamen est obligatio naturalis; vt cum
quis deceptus est citra dimidium iusti pretij. Ita-
que ob publicum commodum non videtur du-
bitandum, quin hæc actio denegari possit: in qua
sententia deprehendi postea esse Azorium lib. 8.
Instit. moral. cap. 22. q. 13. dubit. 3. & Nauarrum
in Consil. lib. 5. tit. de Iudæis & Saracenis, con-
sil. 3. n. 7. & 8. & consil. 4. n. 3. qui non restringunt
ad casum, quo id videatur necessarium bono pu-
blico: sed absolutè docent, Principes supremos
posse repetentibus vsuras denegare actionem.
Imò Nauarrus amplius affirmat, Principem posse
statuere & compellere vt vsuræ permittæ solu-
antur. Ratio est; quia Princeps non tenetur in omni
casu iustitiam subditis administrare, sed solum
quando id fieri potest sine notabili incommodo.
ergo sicut, vt videtur incommodum multarum lit-
tium, potest denegare actionem in deceptione
citra dimidium; & in promissionibus simplici-
bus, &c. ita ad vitandum incommodum paupe-
rum & mechanicorum in repub. potest denegare
actionem in repetitione vsuræ. Confir. quia Prin-
ceps non tenetur administrare iustitiam, quando
ipsa communitas id non vult; sed mauit pati
aliquam iniuriam, quam priuari certo commo-
do. atqui in hoc casu nostro communitas non cu-
pit, ergo, &c. Non tamen vsurarij ideirò sunt li-
beri in conscientia, nec minùs ab Ecclesia iuxta
canones puniri possunt, aut vsuræ in foro Ecce-
siastico repeti.

Cum autem nulla in eo vertitur boni com-
munis utilitas, puto Principem non posse talem
actionem repellere, aut permittere vt Iudices in-
feriores repellant; sed tenentur eos cogere vt ad-
mittant. Tum quia tenetur impedire peccata,
præsertim contra legem naturæ, vt sunt vsuræ;
tum quia tenetur administrare iustitiam, & cura-
re vt ab omnibus administraretur, nisi iusta aliqua
ratio permittenda iniuriæ subsit. Clementina il-
la non pertinet ad supremos Principes, sed solum
ad Iudices inferiores, vt ex verbis eius manife-
stum est.

Tertiò, Notarius, qui Instrumentum vsura-
rium ita conficit inuito mutuatario, vt ex eo re-
ipsa cogatur soluere vsuras: vt si contractui vsu-
rario prætendat honestum nomen mutui vel ven-
ditionis. Notandum tamen, qualecumque Instru-
mentum conficiat, si id faciat volente mutuatari-
o, non teneri ad restitutionem; quia non lædit
inuitum, similiter no tenetur, si exprimat contra-
ctum qualis est. nam ex vi talis Instrumenti non
possunt vsuræ exigi, nisi fortè alicubi esset ini-
quum statutum, quo cogentur mutuatarij eas
soluere. rarò tamen vsu venit vt Notarius teneat-
ur; quia non facit instrumentum nisi volente
mutuatario. peccat tamen semper mortiferè talia
Instrumenta conficiendo; quia facit contra suum
iuramentum, quod Notarij, dum munus illud
fulcipiunt, facere solent.

Quartò,